

PGS.TS. NGUYỄN THỊ BÍCH LOAN
PGS.TS. NGUYỄN THỊ MINH NHÀN

CAM KẾT VỀ LAO ĐỘNG TRONG CÁC FTA & GIẢI PHÁP CỦA VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN CÔNG THƯƠNG

PGS.TS. Nguyễn Thị Bích Loan
PGS.TS. Nguyễn Thị Minh Nhân

CAM KẾT

VỀ LAO ĐỘNG TRONG CÁC FTA

VÀ GIẢI PHÁP CỦA VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN CÔNG THƯƠNG

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI NÓI ĐẦU	11

PHẦN 1

TỔNG QUAN TIÊU CHUẨN VÀ CAM KẾT VỀ LAO ĐỘNG TRONG CÁC FTA

1.1. Tiêu chuẩn lao động quốc tế - nguồn gốc của cam kết về lao động trong các FTA	13
1.1.1. Tổ chức lao động quốc tế	13
1.1.2. Tiêu chuẩn lao động quốc tế	24
1.2. Sự cần thiết và nội dung cam kết về lao động trong các FTA trên thế giới	46
1.2.1. Sự cần thiết của cam kết về lao động trong thương mại quốc tế	46
1.2.2. Sự phát triển cam kết về lao động trong các hiệp định thương mại tự do	49
1.2.3. Nội dung cam kết về lao động trong một số FTA trên thế giới	59

PHẦN 2

CAM KẾT VỀ LAO ĐỘNG TRONG CÁC FTA VÀ THỰC THI CỦA VIỆT NAM

2.1. Khái quát tình hình tham gia các công ước quốc tế về lao động của Việt Nam	66
2.1.1. Quá trình tham gia ILO của Việt Nam	66

2.1.2. Các công ước quốc tế về lao động mà Việt Nam tham gia	68
2.2. Nội dung cam kết về lao động trong các hiệp định thương mại tự do mà Việt Nam tham gia	69
2.2.1. Nội dung cam kết về lao động trong CPTPP	69
2.2.2. Nội dung cam kết về lao động trong EVFTA	79
2.3. Tình hình thực hiện các quyền cơ bản tại nơi làm việc so với cam kết về lao động trong các FTA thế hệ mới ở Việt Nam	85
2.3.1. Tình hình tuân thủ quyền tự do hiệp hội và thương lượng tập thể	85
2.3.2. Tình hình tuân thủ quyền xóa bỏ lao động cưỡng bức	98
2.3.3. Tình hình tuân thủ quyền xóa bỏ lao động trẻ em	100
2.3.4. Tình hình tuân thủ quyền xóa bỏ phân biệt đối xử trong lao động	102
2.3.5. Tình hình tuân thủ điều kiện làm việc (lương tối thiểu, giờ làm việc và an toàn, sức khỏe nghề nghiệp)	106
2.4. Đánh giá khả năng đảm bảo thực thi cam kết về lao động trong các FTA của Việt Nam	110
2.4.1. Về phía Nhà nước	110
2.4.2. Về phía tổ chức đại diện và hiệp hội	122
2.4.3. Về phía doanh nghiệp	128
2.4.4. Về phía người lao động	143

PHẦN 3
BỐI CẢNH VÀ GIẢI PHÁP ĐỂ VIỆT NAM
THỰC THI ĐẦY ĐỦ CAM KẾT VỀ LAO ĐỘNG
TRONG CÁC FTA

3.1. Bối cảnh trong nước và quốc tế ảnh hưởng đến thực thi các cam kết về lao động trong các FTA của Việt Nam	145
3.1.1. Bối cảnh trong nước	145
3.1.2. Bối cảnh quốc tế	147
3.2. Cơ hội và thách thức đối với Việt Nam khi thực thi cam kết về lao động trong các FTA	148
3.2.1. Cơ hội đối với Việt Nam khi thực thi cam kết về lao động trong các FTA	148
3.2.2. Thách thức đối với Việt Nam khi thực thi cam kết về lao động trong các FTA	150
3.3. Giải pháp để Việt Nam thực thi đầy đủ cam kết về lao động trong các FTA	153
3.3.1. Giải pháp đối với Nhà nước	153
3.3.2. Giải pháp đối với tổ chức đại diện và hiệp hội	174
3.3.3. Giải pháp đối với doanh nghiệp	180
TÀI LIỆU THAM KHẢO	213

LỜI NÓI ĐẦU

Trong hơn 100 năm qua, vai trò và cơ chế hoạt động đặc trưng của Tổ chức lao động quốc tế (International Labour Organization - ILO) đã góp phần quan trọng vào việc phát triển xã hội công bằng và tiếp tục được cải tiến để đáp ứng những thay đổi trong thế giới việc làm, đặc biệt là trong môi trường toàn cầu hóa. Ở bất kỳ thể chế kinh tế nào, các chính phủ, công đoàn và người sử dụng lao động cũng cần phối hợp với nhau để thực hiện mục tiêu của các bên, góp phần phát triển thị trường lao động, nâng cao hiệu quả kinh tế, xã hội của mỗi quốc gia. Löfven - Thủ tướng Thụy Điển, năm 2019, đã nhận định: “Một cơ chế đối thoại xã hội ba bên có thể giúp làm cho toàn cầu hóa có tác động tích cực với tất cả mọi người”.

Hội nhập kinh tế quốc tế, trong đó có việc tham gia các cam kết quốc tế về lao động là chủ trương nhất quán của Việt Nam. Bằng chứng là: Việt Nam đã tích cực phê chuẩn thêm nhiều công ước của ILO, tạo nền tảng cho thị trường lao động Việt Nam vận hành phù hợp với quy luật khách quan, tiến tới xây dựng quan hệ lao động hiện đại. Đến tháng 6 năm 2020, Việt Nam đã phê chuẩn lên 7/8 công ước cơ bản của ILO; Việt Nam trở thành thành viên tích cực của các hiệp định thương mại tự do thế hệ mới: CPTPP (Hiệp định Đối tác toàn diện và tiến bộ xuyên Thái Bình Dương) hay EVFTA (Hiệp định thương mại tự do giữa Việt Nam và Liên minh châu Âu) với những tiêu chuẩn lao động cơ bản đã trở thành một phần quan trọng; Năm 2019, Quốc hội Việt Nam thông qua Bộ luật Lao động (sửa đổi) với nhiều quy định mới bảo đảm tốt hơn quyền của người

lao động theo đúng các cam kết quốc tế về lao động mà Việt Nam tham gia...

Với đặc thù của một nền kinh tế chuyển đổi - khi mà chủ thể quan hệ lao động còn khiếm khuyết, các điều kiện vận hành lĩnh vực lao động tuân thủ cam kết quốc tế còn đang trong tiến trình hoàn thiện thì Việt Nam cần rất nhiều nỗ lực. Với cách tiếp cận đó, cuốn sách **Cam kết về lao động trong các FTA và giải pháp của Việt Nam** mong muốn tạo sợi dây liên kết giữa tất cả các chủ thể liên quan trong những nỗ lực để Việt Nam thực hiện mục tiêu phát triển thương mại bền vững.

Đồng thời, tác giả sử dụng kết hợp dữ liệu giá trị của: Tổ chức lao động quốc tế (ILO); Bộ Lao động Thương binh và Xã hội (MOLISA); Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI); Trung tâm Phát triển quan hệ lao động (CIRD)...

Cuốn sách được biên soạn nhằm cung cấp thông tin hữu ích cho cộng đồng doanh nghiệp về các cam kết lao động của Việt Nam khi ký kết FTA thế hệ mới cũng như nhận thức rõ hơn các cơ hội, thách thức mà FTA mang lại để chủ động chuẩn bị các điều kiện cần thiết nhằm thực thi đầy đủ cam kết này. Mặc dù đã có nhiều cố gắng nhưng cuốn sách đề cập tới nội dung phức tạp nên khó tránh khỏi những thiếu sót. Tập thể tác giả rất mong nhận được sự góp ý của các nhà khoa học, chuyên gia và bạn đọc để tiếp tục hoàn thiện hơn trong những lần xuất bản sau.

Ban biên soạn

In 2.200 cuốn, khổ 14.5x20.5cm tại Công ty Cổ phần In Hà Nội
Địa chỉ: lô 6B, CN5, Cụm công nghiệp Ngọc Hồi, Thanh Trì,
Hà Nội

Số xác nhận đăng kí xuất bản: 1238-2020/CXBIPH/01-46/CT

Số quyết định xuất bản: 471A/QĐ-NXBCT cấp ngày 16 tháng 12
năm 2020

Mã số ISBN: 978-604-9913-85-3

In xong và nộp lưu chiểu Quý IV năm 2020